

Värnamo kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Enehagens skola
belägen i Värnamo kommun

Tillsyn i Enehagens skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Värnamo kommun under våren 2017. Enehagens skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 14 och den 16 mars 2017.

Måluppfyllelse och resultat

Av Skolverkets statistik över resultat på nationella ämnesprov för årskurs 3 vårterminen 2016 framgår att eleverna på Enehagens skola når kravnivåerna i matematik i högre grad än genomsnittet för riket. I det nationella provet i svenska ligger resultatet under genomsnittet inom fyra av åtta delområden.

Enligt skolans egen statistik för år 2016 når 79 procent av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven i svenska och 76 procent i matematik.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2017-09-18
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-09-18
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-09-18
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-09-18

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det område som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Enehagens skola inte uppfyller författningarnas krav inom flera av de områden som granskats. Rektorn behöver se till att särskilt stöd ges i enlighet med det som beslutats i åtgärdsprogrammen samt i den omfattning som krävs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektorn behöver också säkerställa att elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt och att det sker i samråd med elevhälsan. Därutöver behöver rektorn se till att uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram genomförs i enlighet med vad som beslutats och anges i åtgärdsprogrammen. Vidare behöver rektorn och lärarna se till att utbildningen i alla klasser utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannen och rektorn måste se till att den samlade elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Rektorn behöver även förbättra skolans kvalitetsarbete.

Skolan måste följa upp resultat utifrån de nationella målen, analysera resultaten, planera samt genomföra och dokumentera insatser för att förbättra utbildningen.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Värnamo kommun att senast den **18 september 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Värnamo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

- Se till att elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt i de fall det kan befaras att elever inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar.
- Se till att samråd sker med elevhälsan vid utredning av elevers behov av särskilt stöd om det inte är uppenbart obehövt.
- Se till att elever i behov av särskilt stöd får sådant stöd på det sätt och i den omfattning som krävs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Se till att ansvarig för uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram genomför detta i enlighet med vad som anges i åtgärdsprogrammen.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte tillser att elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som har åtgärdsprogram utan att någon utredning av deras stödbehov har gjorts. Eftersom åtgärdsprogram har upprättats får ansvariga på skolan anses ha gjort bedömningen att stöd i form av extra anpassningar inte är tillräckliga. Skolinspektionens utredning visar vidare att rektorn tar beslut om åtgärder och åtgärdsprogram utan att samråd först sker med elevhälsan.

Skolinspektionen bedömer vidare att elever i behov av särskilt stöd inte alltid får det stöd, eller den omfattning av stöd som behövs för att eleverna ska kunna nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolinspektionens utredning visar att de särskilda stödåtgärder som anges i åtgärdsprogram inte alltid stämmer överens med de behov som eleverna har enligt utredningen. Som ovan konstaterats visar tillsynen att alla elever som har åtgärdsprogram inte har fått sina behov av särskilt stöd utredda. Därmed kan inte heller rektorn garantera att dessa elever får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som de behöver.

Skolinspektionen bedömer också att beslutade insatser i åtgärdsprogrammen inte alltid följs upp eller utvärderas. Skolinspektionens utredning visar att det finns åtgärdsprogram som skulle ha följts upp i februari 2017, som vid tiden för tillsynsbesöket ännu inte har följts upp. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav i dessa delar.

Skolinspektionens utredning

Särskilt stöd ska skyndsamt utredas och samråd ska ske med elevhälsan

Lärare uppger i intervju att de vid anmälan till elevhälsan om att utreda särskilt stöd skriver en bakgrund om vad de har gjort i form av extra anpassningar. Enligt lärarna ska de sedan få återkoppling från elevhälsan, vilket lärarna uppger att de inte alltid får. Enligt lärarna är det inte de som gör pedagogiska utredningar och de uppger att de inte alltid vet om det gjorts sådana utredningar. Enligt lärare varierar skyndsamheten i utredningarna. Någon lärare säger till exempel att det kan ta flera månader innan elever utreds men att om föräldrarna är påstridiga kan det gå betydligt fortare. Någon lärare uppger att hen skriver åtgärdsprogram själv även när det saknas återkoppling och utredning, eftersom det annars inte blir gjort.

Specialpedagogen uppger att hon av rektorn har fått uppdraget att gå igenom samtliga åtgärdsprogram för att se till att det finns tillhörande utredningar. Anledningen till att specialpedagogen har fått detta uppdrag är, enligt specialpedagogen, att det har saknats och fortfarande saknas utredningar till flera åtgärdsprogram. Personal i elevhälsan uppger vidare att rektorn har tagit beslut och satt in resurser i olika elevärenden innan det har förts något resonemang med elevhälsoteamet. Personalen i elevhälsan uppger också att rektorn har tagit beslut om åtgärdsprogram innan kartläggning av elevens behov av särskilt stöd har skett.

Rektorn uppger att det tidigare har skrivits åtgärdsprogram utan utredningar på skolan. Det är enligt rektorn ett pågående arbete med att se över detta, men specialpedagogen hinner inte med i det arbetet och därför finns det fortfarande elever som har åtgärdsprogram utan utredningar uppger rektorn.

Skolinspektionens har vid tillsynsbesöket gått igenom åtta åtgärdsprogram och i två av dem saknades tillhörande utredningar.

Elever ska få det särskilda stöd de behöver

Flera lärare säger att det finns elever på skolan som skulle behöva mer stöd än de får, men att skolan behöver prioritera bland alla elever som behöver särskilt stöd.

Prioriteringen innebär enligt flera lärare att de elever som det har upprättats ett åtgärdsprogram för får det stöd som anges i deras åtgärdsprogram. En lärare är av en annan uppfattning och säger att elever inte alltid får det stöd som anges i åtgärdsprogrammen. Läraren berättar om en elev som inte har fått det stöd som eleven skulle ha i enlighet med åtgärdsprogrammet, eftersom speciallärarens tid inte har räckt till.

Enligt flera lärare anpassas åtgärderna i det särskilda stödet till skolans möjligheter att ge stöd. Till exempel säger några lärare att elever får specialinsatser under olika perioder, vilket inte uppges räcka för att eleverna ska nå målen.

Enligt personal ur elevhälsan är specialläraren för lite tid på skolan och räcker inte till i arbetet med att ge stöd åt alla elever som är i behov av särskilt stöd. Personalen säger liksom lärarna att de elever som har åtgärdsprogram får det stöd som anges i åtgärdsprogrammen. Enligt elevhälsopersonalen stämmer dock inte alltid elevens angivna behov med de stödåtgärder som anges i åtgärdsprogrammen. De uppger att skälet till detta kan vara nya rutiner vid utformande av åtgärdsprogram.

Rektorn och biträdande rektorn uppger att de inte vet med säkerhet om elever får rätt åtgärder i förhållande till sina behov eftersom specialpedagogen inte hinner med i arbetet med utredningar och pedagogiska kartläggningar. Rektorn uppger att många åtgärdsprogram är genomgångna och korrekta nu, men att det fortfarande finns åtgärdsprogram där hon inte vet om det är rätt insatser.

Skolinspektionens har vid tillsynsbesöket gått igenom åtta åtgärdsprogram och i tre av dem finns ingen överensstämmelse mellan utredning, beskrivning av elevens behov och de åtgärder som har beslutats och som står angivna i åtgärdsprogrammet. Det finns exempelvis en elev som i åtgärdsprogrammet uppges ha behov av särskilt stöd för att nå målen i svenska, engelska och matematik, men utredning och beslutade åtgärder avser enbart matematik.

Uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram

Några lärare säger att uppföljningar av åtgärdsprogram görs av specialpedagogen och specialläraren. Andra lärare uppger att det står angivet i åtgärdsprogram vem som är ansvarig för uppföljningen.

Elevhälsans personal uppger att utvärdering av åtgärdsprogram brukar ligga på klassläraren, som också är den som enligt åtgärdsprogrammet ska vara ansvarig för utvärderingen.

Elevhälsans personal uppger dock att de försöker ha koll på när det är dags för uppföljning eller utvärdering i de elevärenden som de är involverade i och att de påminner pedagogerna när uppföljningsdatumet närmar sig. Personalen i elevhälsan uppger vidare att det finns ett antal åtgärdsprogram som inte är utvärderade. Skälet till detta är dels att det är otydligt vad som gäller på skolan och dels att de ligger ett halvår efter i arbetet med åtgärdsprogrammen. Anledningen till att de ligger efter i arbetet med åtgärdsprogram uppges vara att det tidigare helt har saknats utredningar till beslutade åtgärdsprogram.

Rektorn uppger att hon inte vet om alla åtgärdsprogram är uppföljda eftersom hon ännu inte har koll på alla åtgärdsprogram. Rektorn har skrivit på några åtgärdsprogram och sett att det har skett uppföljningar i dem, men uppger att hon inte har en samlad bild av om alla uppföljningar har skett.

Två av de åtta åtgärdsprogram som Skolinspektionen har gått igenom vid tillsynsbesöket har inte följts upp vid utsatt datum i februari.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Vidare framgår av skollagen att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i skolsituationen. I skollagen anges att samråd med elevhälsan ska ske, om det inte är uppenbart obehövt. Om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska eleven ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. För en elev som ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas, där behovet av särskilt stöd framgår liksom hur behovet ska tillgodoses. I åtgärdsprogrammet ska det även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering. Enligt läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Vidare ansvarar rektorn för att resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Värnamo kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Värnamo kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Värnamo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

*Motivering till bedömning av brist***Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att utbildningen inte tillförsäkras alla elever en utbildning som präglas av studiero. Utredningen visar att det finns klasser där det inte råder studiero och att avsaknaden av studiero har förelegat under en längre tid. Utredningen visar vidare att rektorn känner till att studieron brister i några klasser och att de åtgärder som satts in inte har fått avsedd effekt i alla klasser. Således har inte tillräckliga åtgärder vidtagits för att tillförsäkra alla elever en utbildning som präglas av studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav i denna del.

Skolinspektionens utredning

Elever från några klasser säger i intervju att de har studiero i sina klasser. Flera elever från andra klasser uppger att de inte har studiero och att detta stör deras möjligheter att arbeta i klassrummet. Elever säger till exempel att det är många elever som pratar mycket och högljutt och springer runt och väsnas under lektionerna. Andra elever säger att det finns elever som gör saker som de inte får göra och att de betar sig oförskämt under lektionerna. De uppger vidare att det ofta är stökigt i deras klasser och att elever stör varandra så att det inte blir mycket gjort på lektionerna.

I intervju med lärare säger de att det finns tre klasser på skolan där det länge varit särskilt oroligt och fortfarande inte är studiero. I en av klasserna har två resurspersoner funnits med i klassen under en tid, vilket förbättrat studieron, men en av resurspersonerna ska enligt läraren inte vara kvar i klassen. Lärarna uppger att studiero är något som de får jobba med hela tiden. Enligt lärarna varierar dock studieron under dagen, både beroende på tid på dagen och lektionsinnehåll. Några lärare säger vidare att en del extra utrymmen på skolan har försvunnit eftersom alla rum behövs till klassrum. Därför finns inte "frizoner" längre, vilket påverkar studieron. Lärare som undervisar i de yngre åren uppger att det för det mesta är studiero i deras klasser. En lärare säger att det finns någon elev som kan ställa till det under lektionerna, vilket inverkar på studieron för andra elever. Enligt flera lärare har rektorn inte initierat någon insats på skolan för bättre studiero eller miljö.

I intervju med representanter från elevhälsan säger de att det inte är studiero för alla elever på skolan. En från elevhälsan uppger att det har varit katastrof, särskilt i en klass. Det har enligt elevhälsopersonalen varit väldigt stökigt länge i den klassen, men det har blivit något bättre när elevantalet har minskat. Detta på grund av att elever har flyttats från klassen men också för att elever har bytt skola. Enligt representanter från elevhälsan är det dock fortfarande inte studiero i den klassen. De säger dock att det har blivit lugnare efter att det har satts in olika insatser i ett par klasser, men personal ur elevhälsan säger att de är frågande till om det har varit rätt insatser. De uppger exempelvis att elevhälsan hade kunnat vara inne mer som stöd i klasser.

Rektorn uppger att det i de flesta klasser är bra studiero, men säger att det fortfarande är oroligt och stökigt i två klasser. En av lärarna har enligt rektorn arbetat med lågaffektivt bemötande, med gott resultat i den tredje klassen. Insatserna för att förbättra studieron har enligt rektorn handlat om extra resurspersoner i klasserna. Vidare uppger rektorn att skolpsykologen har satt ihop ett kommunövergripande kompetensutvecklingsprogram med åtgärder för bland annat lågaffektivt bemötande, vilket alla lärare har fått ta del av.

Rättslig reglering

Det framgår av skollagen att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Värnamo kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Värnamo kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Värnamo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att den samlade elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan på Enehagens skola inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling

mot målen. Utredningen visar att elevhälsan främst arbetar åtgärdande på individnivå. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav i denna del.

Skolinspektionens utredning

Samtliga intervjuade lärare uppger att elevhälsan inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande, utan främst åtgärdande. Lärare berättar att det förebyggande arbetet som förekommit har inneburit att kuratorn tillsammans med skolsköterskan har jobbat med HASP (som står för Hälsa, Arbetsmiljö, Självkänsla och Prestation och är ett kommunövergripande elevhälsoarbete) i ett par klasser. Lärare berättar vidare att specialpedagogen avsätter en månad i början av höstterminen för att stötta upp i klasserna för att det ska bli en så trygg start som möjligt för eleverna som börjar i förskoleklass och årskurs 1. Lärare uppger därutöver att personalen i elevhälsan ska coacha och hjälpa dem som lärare, vilket flertalet lärare också tycker att elevhälsan gör.

Representanter för elevhälsan uppger att kuratorn arbetar med HASP och att specialpedagogen har arbetat förebyggande i förskoleklass och årskurs 1 i början av höstterminen 2016, men säger att det i övrigt inte har blivit mer av det förebyggande arbetet. Istället säger samtliga i elevhälsan att tyngdpunkten ligger på det åtgärdande arbetet. En representant för elevhälsan säger att de mest "räddar liv". Representanter för elevhälsan säger att tanken är att de ska arbeta främst förebyggande, men att de inte har kommit dit än. Enligt personalen är elevhälsan ingen samlad elevhälsa eftersom de har för lite gemensam tid för att kunna arbeta tillsammans. En representant för elevhälsan säger att alla kompetenser inte har möjlighet att träffas tillräckligt för att kunna arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande, vilket övriga i elevhälsan instämmer i.

Rektorn säger i intervju att elevhälsan i första hand arbetar åtgärdande och inte hälsofrämjande och förebyggande. Enligt rektorn måste skolan först arbeta för att all personal på skolan förstår och är mottagliga för att elevhälsan ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Skolan måste först ha ett gemensamt förhållningssätt säger rektorn, vilket rektorn menar att de ännu inte har. Vidare uppger rektorn att så länge lärare är av uppfattningen att det krävs annan personal än lärarna i klassrummet kan inte elevhälsan arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Skolsköterskan som vikarierar just nu har enligt rektorn mindre tid än den ordinarie skolsköterskan och gör därför bara det som hon måste inom sitt medicinska uppdrag.

Enligt rektorn har kuratorn jobbat med HASP i några klasser. Rektorn uppger att elevhälsan träffas för möte under tre timmar en dag i veckan, men säger att

närvaron varierar vid deras möten. Enligt rektorn har de ännu inte hittat en bra struktur för elevhälsans arbete.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det för eleverna i bland annat förskoleklassen och i grundskolan ska finnas en elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosocial och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Värnamo kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Värnamo kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Värnamo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7

§§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att skolenhetens resultat följs upp i relation till de nationella målen.
- Se till att det som framkommer i uppföljningen analyseras och att det utifrån analysen beslutas om nödvändiga utvecklingsåtgärder för verksamheten.
- Se till att de beslutade utvecklingsåtgärderna planeras och genomförs.
- Se till att det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte systematiskt och kontinuerligt planerar, följer upp och utvecklar utbildningen i relation till de nationella målen. Även om vissa resultat följs upp på klassnivå och analyser har gjorts utifrån vissa resultat, visar utredningen att det inte sker någon uppföljning av skolenhetens samlade kunskapsresultat. Utredningen visar också att trots att skolan har system för att följa upp elevernas upplevelse av trygghet och studiero på skolnivå görs det inga analyser av resultaten. Vidare visar utredningen att det inte har beslutats om eller genomförs några utvecklingsåtgärder baserade på skolenhetens samlade resultat. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav.

Skolinspektionens utredning

De intervjuade lärarna uppger att skolans kvalitetsarbete är en svaghet. Samtliga lärare uppger att skolans kvalitetsarbete inte är systematiskt. Enligt lärarna beror det på att arbetet har förändrats på grund av flera rektorsbyten och att de därför inte har någon tydlig bild av kvalitetsarbetet och resultaten på skolnivå. Några lärare säger att det var ett tag sedan de gjorde uppföljning av skolans resultat. Lärare uppger att tidigare rektorer har visat siffror avseende kunskapsresultat, men lärarna uppger att det inte har gjorts någon analys. Andra lärare uppger att kunskapsresultaten aldrig har diskuterats på skolenhetsnivå. Enligt lärarna saknas både en analys och planering över vad som behöver göras och utvecklas framåt.

Några lärare säger att svårigheterna med kvalitetsarbetet hänger samman med hur organisationen med arbetslagen ser ut. Lärare som undervisar de yngre

Beslut

2017-05-30
15 (20)

Dnr 43 - 2016:10276

eleverna flyttar till ett nytt arbetslag när eleverna kommer upp i årskurs 2. Därför blir det enligt lärarna svårt att följa upp arbetet eftersom de ska följa upp sådant som andra har planerat och inte det egna arbetet, som de har planerat i sitt tidigare arbetslag. Åtgärderna som de har resonerat om i arbetslagen blir därför inte av och kvalitetsarbetet blir otydligt. Lärare uppger att de inte känner till några särskilda utvecklingsområden för skolan. Kvalitetsarbetet har enligt flera lärare inte fungerat tidigare år, och fungerar inte nu heller.

Lärare uppger att de inte tror att de har följt upp trygghet och studiero som en del i kvalitetsarbetet. Lärarna uppger dock att de under det här läsåret har ställt vissa frågor om elevers trygghet vid utvecklingssamtalet på uppdrag av rektorn. Rektorn ville ha tillbaka svaren och har fått det enligt lärarna. Skälet till att lärarna fick det uppdraget var att alla frågor inte varit med i den kommunövergripande enkäten och då skulle elevers upplevelser komma fram på det här sättet istället. Enligt lärare var det bland annat en fråga om trygghet som de tog upp på utvecklingssamtalet och då sa de flesta elever att de var trygga eller ganska trygga. Lärarna uppger att de inte vet hur elevernas svar ska följas upp.

Enligt representanter för elevhälsan ska de vara involverade i kvalitetsarbete på skolan, men säger sig inte ha varit involverade i det under det här läsåret. I de fall då elevhälsoteamet tidigare år har varit involverat i kvalitetsarbetet uppger de intervjuade att de har fått samma frågor som lärarna att gå igenom, vilket de tycker är både konstigt och svårt. Personalen i elevhälsan säger vidare att det saknas ett kvalitetsarbete som följer upp elevhälsans arbete.

Enligt rektorn är kvalitetsarbetet på skolan för närvarande en "vit fläck", framför allt i fråga om att styra upp och prioritera utvecklingsområden. Rektorn säger att det kvalitetsarbete som fanns på skolan när hon tillträdde var undermåligt. Rektorn uppger exempelvis att frågor gällande värdegrundsarbetet och speciallärarens tjänstgöringsgrad var inblandat i de delar av kvalitetsarbetet som skulle handla om resultat. Det fick rektorn att ifrågasätta kvalitetsarbetet och meddela personalen att de måste jobba med kvalitetsarbetet på ett bättre sätt. Enligt rektorn gick de då igenom vad de behövde jobba med muntligt, de tittade på resultaten och diskuterade individanpassning, men det arbetet har enligt rektorn sedan inte blivit av. Rektorn uppger dock att kunskapsresultaten följs upp kontinuerligt på klassnivå under klasskonferenser, även om det ännu saknas en tydlig rutin. Rektorn uppger att hon har sett i kunskapsresultaten att det finns områden att arbeta med och utveckla.

På grund av försämrade resultat i svenska har föresteläraren exempelvis fått ett uppdrag kring bedömning och språkutveckling. Rektorn uppger vidare att en analys delvis har gjorts men det har varit så tunt underlag att följa upp så det har inte blivit mycket av analysen. Enligt rektorn har de emellertid inte hunnit utvärdera allt, och därför har de inte kommit vidare i det arbetet. Enligt rektorn har de inte kommit så långt att det finns prioriterade utvecklingsinsatser på skolenhetsnivå som skolan arbetar med. Det var samma sak förra läsåret enligt rektorn, då fanns inte heller några särskilda insatser. Rektorn uppger att skolledningen under detta läsår främst har fått prioritera att arbeta med den oro som funnits bland lärare som en följd av många rektorsbyten. Enligt rektorn har de därför inte kommit till att styra upp och prioritera utvecklingsområdena. Rektorn uppger avslutningsvis att det krävs ett arbete på skolan för att få ner kvalitetsarbetet på papper på ett sätt så att det hänger samman, och där är de inte riktigt än. Enligt rektorn följs trygghet och studiero upp genom elevenkäter och genom särskilda elevfrågor under utvecklingssamtalen.

Skolinspektionens har inför tillsynen bett om att få se skolans aktuella kvalitetsarbete. Det dokument som Skolinspektionen erhöll är daterat i juni 2015. Eftersom det kvalitetsarbetet inte var aktuellt för innevarande läsår efterfrågade Skolinspektionen i samband med tillsynsbesöket skolans senast upprättade kvalitetsarbete. Skolinspektionen fick då ta del av skolans verksamhetsplan samt arbetslagens uppföljning av arbetet med samverkan och övergångar mellan stadier. Dokumenten innehåller inte någon uppföljning och analys av resultat på skolenhetsnivå i relation till de nationella målen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att det på skolenheten bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som innebär att en kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen sker. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att målen som anges i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Vidare framgår av skollagen att lärare liksom övrig personal och elever ska medverka i kvalitetsarbetet och att kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet har rektorn, som pedagogisk ledare, ansvaret för skolans resultat. Vidare har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Värnamo kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Värnamo kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden**Bedömning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Beslut

2017-05-30
18 (20)

Dnr 43 - 2016:10276

På Skolinspektionens vägnar

Inger Börjesson
Beslutsfattare

Therése Mineur
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Enehagens skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Enehagens skola

Enehagens skola har cirka 380 elever i förskoleklass till årskurs 5 och ligger i centrala Värnamo. På skolan erbjuds även undervisning enligt montessoripedagogik som omfattar cirka 65 av eleverna från förskoleklass upp till och med årskurs 5. Skolenheten leds av en rektor och en biträdande rektor.